

**Торгівля людьми.
Масштаби проблеми.
Основні дефініції
поняття.
Причини торгівлі
людьми.**

ЕКСПЕРТНІ ДАНІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ:

- **За оцінками Центру безпеки людини, щорічно в ситуацію торгівлі людьми попадає 4 млн. осіб**
- **Згідно дослідження МОМ, МОП та Фонду вільної роботи лише у 2016р. понад 14 мільйонів людей стали жертвами доргівлі людьми**
- **За даними ООН, кожний п'ятий постраждалий - дитина**
- **В Україні з 1991р. зареєстровано понад 230 тисяч постраждалих від торгівлі людьми**
- **Згідно дослідження МОМ кожен п'ятий українець готовий прийняти ризиковані пропозиції щодо роботи та заробітків, що ведуть до явищ торгівлі людьми**
- **За даними ЮНІСЕФ, жертвами торгівців людьми щорічно стають 1,2 млн. дітей**

ЕКСПЕРТНІ ДАНІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ:

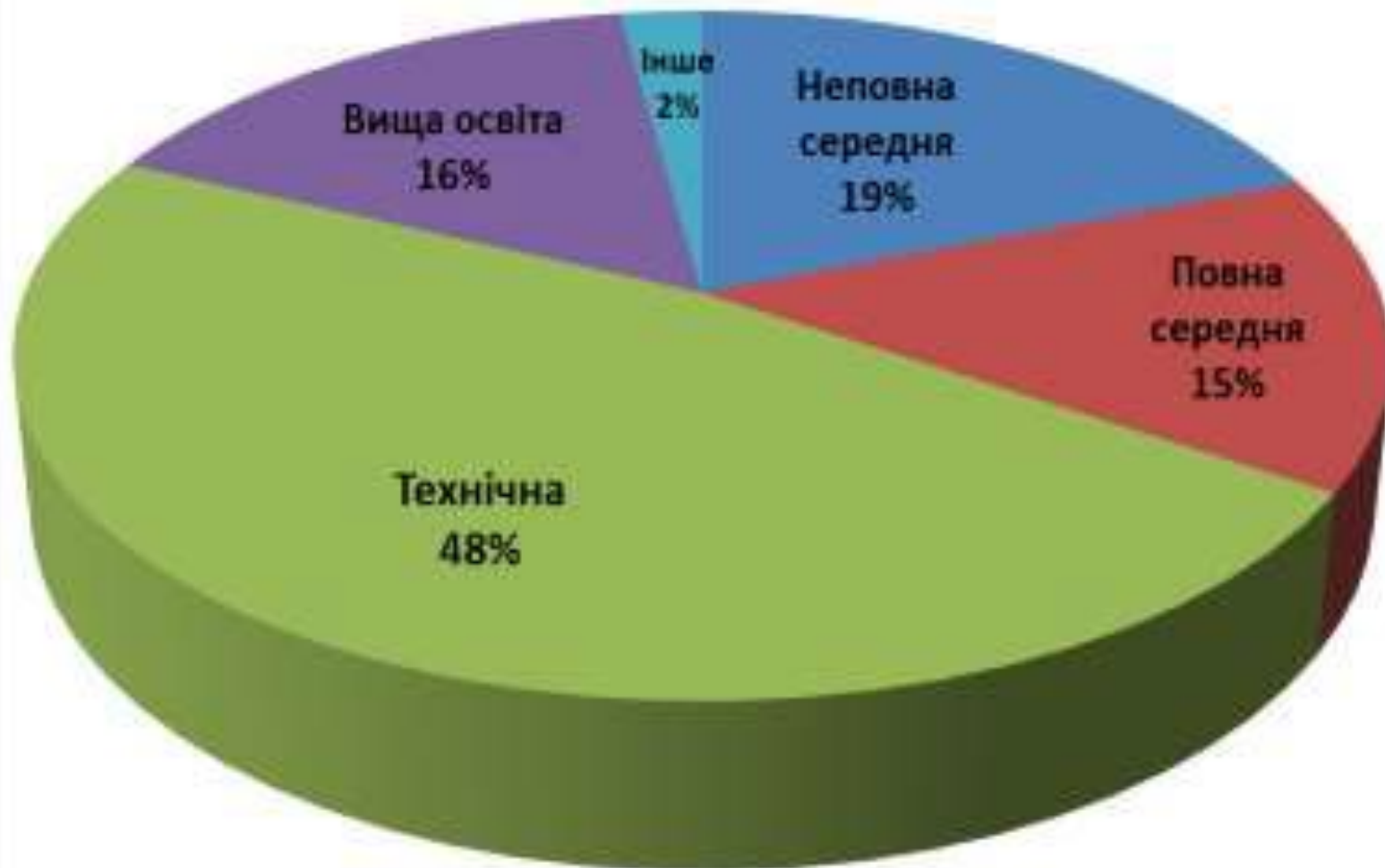
- **Загальний річний дохід від торгівлі людьми становить від 5 до 9 млрд. дол. США**
- **За оцінками ООН, близько 2,5 млн. осіб зі 127 країн є об'єктом торгівлі людьми в усьому світі**
- **В Україні за період з січня 2000 року по вересень 2017 року понад 13 000 осіб, що постраждали від торгівлі людьми отримали комплексну реінтеграційну допомогу від Представництва МОМ в Україні**
- **91% постраждалих в Україні – жертви трудової експлуатації**

Зміни в моделях міграційної поведінки вимагають уваги держави:

- **останні роки: тимчасова трудова міграція;**
- **сьогодення:**
- **міграція для постійного проживання в зарубіжних державах;**
- **збільшення виїздів;**
- **менш чисельне повернення.**

За даними офіційних досліджень, не менше 57% українських працівників працює за кордоном з неврегульованим правовим статусом, що веде до порушень умов праці українських трудових мігрантів.

Рівень освіти постраждалих осіб (2000-2016 рр.):

Україна – лідер у Східній Європі по чисельності виявлених постраждалих

країна походження

внутрішня торгівля

країна транзиту

країна призначення

Торгівля людьми - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином.

(Закон України "Про протидію торгівлі людьми")

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ, СТ.149

Торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану особи, - караються позбавленням волі на строк від 3 до 8 років.

[Дії:] Торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини

вчинені з метою експлуатації

з використанням [способом] обману, шантажу чи уразливого стану особи

Кримінальний кодекс України, стаття 149

СКЛАДНІ ЖИТТЄВІ ОБСТАВИНИ

- **Складні життєві обставини** – це обставини, які об’єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може здолати самотійно (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв’язку зі старістю або станом здоров’я, самотність, безпритульність, відсутність житла чи роботи, насильство, зневажливі і негативні відношення в сім’ї, незабезпеченість, психологічний чи психічний розлад, стихійне лихо, катастрофа и т.п.)

ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги»

Стадії торгівлі людьми

- **Вербування**
- **Перевезення (переміщення)**
- **Стадія експлуатації**

Під вербуванням слід розуміти схилення одного або кількох людей до згоди на їх використання в якості виконавців певних видів робіт або надання послуг.

ВЕРБУВАННЯ

Прийоми, що найчастіше застосовуються:

- пошук поодинокими вербувальниками зацікавлених чоловіків та жінок у закладах громадського харчування, розважальних закладах, на ринках тощо;
- вербування через неформальні кола сімей та / або друзів;
- поширення оголошень щодо працевлаштування, навчання за кордоном;
- діяльність під виглядом агентств, що пропонують працевлаштування, навчальні програми, шлюб;
- оформлення фіктивних шлюбів;
- викуп дітей в опікунів/батьків.

Основні методи вербування:

- прямий примус шляхом застосування сили чи викрадення;
- психологічний тиск, шантаж;
- продаж людини – найтипніше у випадку дітей;
- обман шляхом надання неправдивих або напівправдивих обіцянок щодо легального працевлаштування / виїзду за кордон;
- обман щодо умов праці та винагороди;
- Майже у всіх випадках - зловживання уразливістю положення!

ПЕРЕВЕЗЕННЯ – процес, під час якого постраждалих перевозять (переміщують) в межах або за межі країни походження (через країну / країни транзиту) до остаточного місця призначення.

Основні види в'їзду до країни транзиту / призначення:

- **прихований:** незаконний в'їзд (без відповідних документів) транспортними засобами, у схованках, у контейнерах, поїздами, водними шляхами або пішки і т.д.;
- **відкритий:** використовуючи підроблені документи на в'їзд / ви'їзд **АБО** використовуючи справжні дійсні документи, але які мають інше призначення (наприклад, туристична або студентська віза, що не дає права на працевлаштування) .

Види експлуатації:

- Трудова експлуатація
- Сексуальна експлуатація
- Використання в порнобізнесі
- Використання в жебрацтві
- Вилучення органів
- Проведення дослідів над людиною без її згоди
- Використання у збройних конфліктах
- Втягнення у злочинну діяльність
- Примусова вагітність
- Усиновлення / удочеріння з метою наживи
- Рабство та звичаї, подібні до рабства

ЕКСПЛУАТАЦІЯ

Механізми контролю під час експлуатації:

- боргова кабала;
- вилучення документів, що посвідчують особу, та/або проїзних документів;
- ізоляція – мовна та соціальна, заборона спілкування;
- погрози або застосування насильства;
- погрози або застосування розправи з сім'єю / близькими постраждалої особи;
- примушування / спонукання до вживання наркотичних речовин / алкоголю;
- тортури, позбавлення сну, води, їжі;
- психологічний тиск, шантаж.

ТРИ ОСНОВНІ ГРУПИ ЕЛЕМЕНТІВ ПОНЯТТЯ ТОРГОВЛЯ ЛЮДЬМИ

ДІЯ

Вербування, переміщення, переховування, передача людини, отримання людини

+

СПОСІБ

Погрози застосування сили, викрадення, шахрайство, обман, зловживання владою чи уразливістю станом, інші форми примусу

+

МЕТА

ЕКСПЛУАТАЦІЯ

**Для визнання цього злочину стосовно дітей
вважається достатньою комбінація:**

ДІЯ + МЕТА

5 основних ознак ТЛ:

- **відбирають паспорт/документи, що посвідчують особу його власника;**
- **проживання в нелюдських умовах;**
- **позбавлення прав (права вибору, права на спілкування, права на пересування, тощо);**
- **вчиняється насильство (фізичне, психологічне: погрози, залякування);**
- **праця понаднормово, людині не заплатили за виконану роботу.**

Вразлива група (група ризику) :

- Будь-яка група або частина суспільства з більш високим ризиком піддатися заходам дискримінаційного характеру, насильству.
- Неповнолітні, неповнолітні без супроводу, інваліди, люди похилого віку, вагітні жінки, батьки-одиначки з неповнолітніми дітьми, особи, які зазнали серйозних форм психологічного, фізичного або сексуального насильства.

Довідник МОМ з термінології у сфері міграції

ПОНЯТТЯ «УРАЗЛИВИЙ СТАН» В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ:

“зумовлений фізичними, психічними чи зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє чи обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати по власній волі самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг важких особистих, сімейних чи інших обставин

Причини торгівлі людьми:

Фактори попиту

- прагнення отримати вигоду, використовуючи дешеву працю
- потреба у виконанні “непрестижних” робіт

Фактори пропозиції

фактори виштовхування:

- низька оплата праці / безробіття
- низька якість життя
- насильство у сім’ї
- побутова необлаштованість

фактори притягування:

- добра платня
- перспектива добробуту
- комфортне соціальне середовище
- комфортні побутові умови
- можливість “побачити світ”

“Каталізатори”

- наслідування поведінки, поширеної у суспільстві
- непрозорі режими трудової міграції
- недостатнє поінформування населення
- недостатність координації зусиль щодо протидії торгівлі людьми
- корупція

ЗОВНІШНІ ПРИЧИНИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

- **Активна міжнародна трудова міграція**
- **Попит на дешеву робочу силу за кордоном**
- **Існування міжнародних кримінальних об'єднань**
- **Війни, збройні конфлікти**
- **Розвиток секс-туризму**
- **Проблеми в законодавстві багатьох країн світу щодо протидії торгівлі людьми та надання допомоги постраждалим**
- **Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій**

ВНУТРІШНІ ПРИЧИНИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ:

- **Економічна нестабільність**
- **Низький рівень доходів населення**
- **Безробіття**
- **Збільшення прірви між верхами і “низами”**
- **Відсутність віри громадян у позитивні зміни в країні**
- **Активна діяльність злочинних угруповань**
- **Корупція**
- **Реклама сексу**

ПРИЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З «ЛЮДСЬКИМ ФАКТОРОМ»

- **Правова неграмотність**
- **Поверхневі уявлення щодо життя в інших країнах**
- **Відсутність реальної інформації про проблему торгівлі людьми**
- **Завищена / занижена самооцінка**
- **Бажання позбутися психологічного або фізичного насильства в сім'ї**
- **Бажання швидко заробити великі гроші**
- **Надмірна довірливість**
- **Погана інформованість про можливості працевлаштування в Україні та за кордоном**
- **Невіра у позитивні зміни в країні**
- **Депресивні настрої, невіра у власні сили**

Наслідки торгівлі людьми для постраждалої особи:

- Важка, низькооплачувана праця
- Неможливість отримати своєчасну медичну допомогу
- Високий ризик травматизму, відсутність компенсації
- Депортація
- Небезпечні хвороби
- Психічні розлади, психологічна травма
- Переоцінка цінностей
- Психологічне, емоційне відчуження близьких
- Життя в атмосфері страху і насильства
- Розлука з рідними, високий ризик розпаду сім'ї
- Фінансові труднощі, пов'язані з необхідністю лікування та вирішенням інших проблем
- Ризик стати об'єктом насмішок і засудження
- Смерть
- Підірване здоров'я
- Переоцінка цінностей
- Стигматизація після повернення додому
- Потенціальний насильник

Наслідки торгівлі людьми для суспільства

- Втрата генофонду нації
- Недоотримання надходжень в бюджет країни
- Проблеми в сфері охорони здоров'я, соціальній сфері
- Поширення венеричних захворювань, ВІЛ та СНІДу
- Ріст кількості депресивних синдромів та суїцидальних тенденцій
- Ріст кількості сімей, що знаходяться в СЖО
- Ріст агресивності та жорстокості
- Збільшення кількості одиноких та покинутих людей похилого віку, дітей-сиріт, соціальних сиріт
- Криміналізація суспільства
- Недовіра до влади, держави
- Інші